

مصاحبه با شبکه سی ان ان امریکا (نیویورک)

بحران سوریه / مسئله سوریه / مذاکره دولت با گروه‌های مخالف / اخراج تروریست‌ها از سوریه / مبارزه روسیه با تروریست‌ها / تصویرهای ارائه شده از سوریه / داعش، خطر اول سوریه / سوریه دوست قدیم ایران در منطقه / کمک سوریه به لبنان در جنگ ۳۳ روزه / حمایت حافظ اسد از ایران در دفاع مقدس / اولویت اول سوریه: اخراج تروریست‌ها و اولویت دوم: اصلاح حکومت / توأم شدن تظاهرات‌های سوریه با حضور گروه‌های تروریستی / تبدیل اعتراضات مردم سوریه به جنگ داخلی / واقعیت سوریه / زندانی‌های دو تابعیتی در ایران / زندانی شدن عده‌ای از ایرانیان در امریکا به دلیل مسائل هسته‌ای / کمک دو کشور به آزادی زندانیان / درستی قرار دادن تسهیلات لازم برای آزادی زندانیان / نظر شخصی در مورد تسریع در آزادی زندانیان / موضع رهبری در مورد توافق / موضع مجلس در خصوص توافق / مسئله برجام، مسئله‌ای بین‌المللی / تبدیل توافق هسته‌ای به مسئله‌ای حزبی / مخالفت با برجام مخالفت با یک نهاد بین‌المللی / ناراحتی مردم ایران از مداخلات امریکایی‌ها در ایران / واژه شیطان بزرگ مربوط به سال ۱۹۸۰ / نزدیکی ایران و امریکا در دو سال گذشته / مردم ایران خواستار کاهش تنش بین ایران و امریکا / دست دادن و احوالپرسی با اوباما / عربستان / حادثه منا

سقوط جرتفیل

گزارشگر:

به نظر می‌رسد کوشش‌های دیپلماتیک بسیار زیاد و متمرکزی این هفته در رابطه با سوریه انجام خواهد شد. آیا ایران به گفتگوی سیاسی دعوت شده و آیا ایران در کنار ایالات متحده کوشش‌هایی را برای اتمام جنگ در سوریه ارائه خواهد داد؟

رئیس جمهور:

ما از آغاز تحولات سوریه در طول پنج سال گذشته همواره تلاش کردیم که امنیت و ثبات به سوریه برگردد. در این راه

اقدامات فراوانی را انجام داده‌ایم، از جمله گفتگو و رایزنی با کشورهای مختلف. هم اکنون نیز با برخی از کشورهای منطقه از قبیل عراق و روسیه و همچنین با برخی از کشورهای دیگر از اتحادیه اروپایی راجع به آینده سوریه گفتگو می‌کنیم و هدف اصلی ما آن است که با تروریسم به طور جدی در سوریه مبارزه و شرایطی فراهم شود که مردم سوریه به کشورشان برگردند و در نهایتیک دموکراسی در این کشور حاکم شود.

گزارشگر:

ولی برای مدت زیادی ایالات متحده می‌گفت که ایران نمی‌تواند عضو این گفتگوهای سیاسی برای پیدا کردن راه و چاره سیاسی باشد. با توجه به آنچه از دیدار وزیر خارجه آقای جان کری با دکتر ظریف شنیده ایم، آیا این شرایط عوض شده است؟

رئیس جمهور:

آنچه قبلاً هم اعلام شده بود این بود که گفتگوی ما با ایالات متحده امریکا صرفاً راجع به مسئله هسته‌ای خواهد بود و پس از آن که مسئله هسته‌ای اجرایی و عملیاتی شد و مطمئن شدیم که این مسیر به درستی پیش می‌رود، آن وقت ممکن است که موضوع دیگری قابل گفتگو شود. هنوز راجع به اجرای برجام قدم‌هایی باقی است که باید انجام بدهیم.

گزارشگر:

پس می‌فرمایید که در حال حاضر ایران با امریکا گفتگویی درباره راه و چاره‌ای برای برگرداندن امنیت و ثبات به سوریه نخواهد داشت؟

رئیس جمهور:

بین ایران و امریکا مذاکره مستقیمی راجع به سوریه وجود ندارد، اما در عین حال ایران با اتحادیه اروپا و کشورهای دیگر مذاکره دارد و آن کشورها هم با ایالات متحده در گفتگو هستند. بنابراین گفتگوی غیرمستقیم وجود دارد.

گزارشگر:

به نظر می‌رسد که ایالات متحده، بریتانیا، روسیه و ایران همگی از تعویض قدرت به نوعی صحبت می‌کنند که برجا ماندن پرزیدنت اسد را ولو برای مدت محدودی در بر خواهد داشت. آیا زمانی را می‌توانید پیش بینی کنید که اسد جزو جغرافیای سیاسی این کشور قرار نگیرد؟

رئیس جمهور:

وقتی در سوریه هدف اول ما بیرون راندن تروریست‌ها باشد و مبارزه با آنها، چاره‌ای نداریم جز این که حکومت مرکزی آن کشور را به عنوان مرکزیت برای مبارزه بپذیریم. والا اگر حکومت آن کشور را در نظر نگیرید، کجاست آن مرکزی که می‌خواهد با تروریست‌ها بجنگد و مبارزه کند؟ من فکر می‌کنم که امروز همه پذیرفته‌اند که حکومت اسد باید بماند تا بتوانیم با تروریسم مبارزه کنیم. اما به محض اینکه دیدیم این حرکت در حال موفقیت است و می‌تواند قدم به قدم تروریست‌ها را به عقب براند، باید اقدامات دیگری انجام گیرد برای اینکه صدای مخالفین هم شنیده شود و در سوریه آنهایی که معترض حکومت اسد هستند - البته نه آنهایی که تروریست هستند - پای میز مذاکره بیایند و با گروه‌های دیگر و از جمله مقامات دولتی برای آینده سوریه تصمیم‌گیری شود.

گزارشگر:

جناب رئیس جمهور، فکر می‌کنید روسیه در حال انجام چه کاری است؟ چرا پرزیدنت پوتین پرسنل، تسلیحات و جت‌های جنگنده به سوریه می‌فرستد و آنجا اردوگاه می‌سازد؟ فکر می‌کنید برای این است که از پیشرفت‌ها و موفقیت‌های ایالات متحده جلوگیری کند؟

رئیس جمهور:

چند ماه پیش در ملاقاتی که با آقای پوتین داشتیم ایشان این مسئله را به‌طور مفصل مطرح کرد که روسیه تصمیم گرفته مبارزه جدی‌تری را با داعش در منطقه شروع کند. حتی در آن ملاقات پیشنهاد کرد که برخی از کشورها مثل ایران، عراق و روسیه با هم یک نوع شبه ائتلافی را تشکیل بدهند و به هم برای مبارزه با داعش و گروه‌هایی شبیه به آن کمک کنند. در اصل مسئله، من موافق بودم و گفتم به هر حال هدف ما مبارزه با داعش است و هر کس کمک کند چه بهتر. او در آن ملاقات به من گفت که در این زمینه با آقای اوباما هم صحبت کرده و گفته است که می‌خواهد مبارزه با داعش را تشدید کند و به من گفت که آقای اوباما هم از این کار استقبال کرده است.

بنابراین ما از این حرکت جدید روسیه قبلاً مطلع بودیم. خود امریکا هم مطلع بوده و حتی در آن ملاقات آقای پوتین به من گفت که با آقای اردوغان و دیگران صحبت کرده. بنابراین از قبل پیش بینی می‌شد که روسیه در زمینه مسایل منطقه‌ای و از جمله مبارزه با داعش فعال‌تر شود و الان توان خودش را در منطقه برای مبارزه با داعش بیشتر کرده است.

گزارشگر:

جناب رئیس جمهور، این بسیار جالب است، چون به نظر می رسد بشار اسد از طرف ایران، حزب الله و روسیه پشتیبانی شده و بزرگ شده، حتی قبل از اینکه داعش وارد صحنه شود.

از سفیر و رئیس جمهور روسیه این سؤال را کردم، از شما هم سؤال می کنم. چرا ایران از کسی که بیش از صدها هزار نفر از مردم خودش را کشته و از بمبهای بشکه‌ای استفاده کرده و در حال حاضر دویست و پنجاه هزار نفر از مردم خودش را کشته است و چندین میلیون نفر از هموطنان خود را از خانه‌هایشان رانده است، پشتیبانی می کند؟ چرا ایران از چنین شخصی که خیلی‌ها می گویند مسئولیت به وجود آمدن داعش و این گروه‌ها را دارد پشتیبانی می کند؟

رئیس جمهور:

واقعیت این است که دو نوع تصویر از سوریه مطرح است. یک تصویر همانی است که شما بیان کردید که عمدتاً در غرب و امریکا بیشتر مطرح است و تصویر دیگری که در ایران و برخی از کشورهای منطقه و شاید از جمله روسیه مطرح باشد. شما می دانید زمانی که ما در جنگ با عراق بودیم و صدام به ما حمله کرد و یک جنگ هشت ساله داشتیم، یکی از کشورهای معذودی که در منطقه از ما علیه صدام حمایت می کرد، پدر همین آقای بشار اسد، حافظ اسد بود. ما از آن زمان روابط بسیار خوب و نزدیکی با این کشور داشتیم. باز شما می دانید آن زمانی که اسرائیلی‌ها به لبنان حمله کردند و با حزب الله وارد جنگ شدند - مقصودم جنگ ۳۳ روزه در سال ۲۰۰۶ است - وقتی که اسرائیل شکست خورد و حزب الله پیروز شد، فرمانده حزب الله در یک سخنرانی اعلام کرد که در این جنگ ما از کمک‌های سوریه هم برخوردار بودیم.

بنابراین سوریه در منطقه به عنوان یک دوست قدیمی ما بوده است. این خیلی روشن است. اما این که امروز در سوریه چه می گذرد، ممکن است اشکالاتی هم بر حکومت آقای اسد وارد باشد و ممکن است برخی از معترضین فضای بازتری را در سوریه بخواهند. اما واقعیت امر این است که خطر اول امروز در سوریه داعش است؛ داعش حدود دو سوم از شهرها و روستاهای این کشور را اشغال کرده و مردم از این مناطق فرار کرده‌اند و به لبنان، ترکیه، کردستان و جاهای مختلف پناهنده شده‌اند و وضع بسیار بدی دارند. داعش بسیار بی رحمانه با مردم رفتار می کند. به هیچ چارچوبی معتقد نیست. به نظر من همه باید قبول و باور کنیم امروز در سوریه اولویت اول، باید مبارزه با تروریسم و با داعش و اولویت دوم اصلاح حکومت سوریه باشد.

گزارشگر:

و سؤال دوم در این رابطه، شما توضیح دادید که سوریه مدت زیادی دوست خوب شما بود. آیا وقت آن شده که ایران تفسیر جدیدی را در نگاه خودش و دوستان دیگری به دست بیاورد و دوستانش را عوض کند. همه می گویند که قبل از به وجود آمدن داعش، رژیم اسد مردم را به فرار از شهرهایشان وا داشت؟

آن زمانی که تظاهرات در سوریه شروع شد، خیلی طول نکشید که تظاهرات مردم با حضور گروه‌های تروریستی توأم شد. البته اسم اینها اول داعش نبود و نام‌های دیگری داشتند و الان هم گروه‌های مختلف با نام‌های مختلف هستند. داعش بعداً فضای بیشتری را در سوریه پیدا کرد و مدتی هم با سایر گروه‌های تروریستی جنگید و آنها را منزوی کرد و خودش میدان‌دار معرکه شد. بنابراین از همان ماه‌های اولیه اعتراض مردم بلافاصله تبدیل به جنگ داخلی شد. وقتی اعتراض تبدیل به جنگ داخلی می‌شود شرایط فرق می‌کند و هر کشوری که حکومت مرکزی دارد وقتی ببیند در آن کشور جنگ داخلی به پا شده با جنگجویان و تروریست‌ها می‌جنگد. این طبیعت هر کشوری است.

شما در انگلیس دیدید که چطور حکومت مرکزی لندن با [[می‌جنگید و مبارزه می‌کرد و آنها را تروریست می‌دانست. مشابه همین داستان در امریکا هم اگر اتفاق بیفتد همین حالت خواهد شد. یک وقتی در اوکلاهما چه بساطی شد و نیروها ریختند و گفتند این گروه یک گروه تروریستی است و مغازه‌ها را آتش زدند. همه جای دنیا همین است. وقتی جنگ داخلی رخ بدهد و عده‌ای بخواهند در کشور از اسلحه استفاده کنند با آنها مقابله می‌شود.

بنابراین آنچه وجود دارد در سوریه امروزی یک واقعیتی است. مردمی آواره شدند، گروه‌های تروریستی بخش بزرگی از کشور را اشغال کردند، امنیت وجود ندارد. داعش بسیار بی‌رحم است و من شک ندارم که اگر از مردم سوریه حتی آنهایی که مخالف حکومت اسد هستند سؤال کنید که در شهر شما ارتش سوریه بیاید بهتر است یا داعش؟ حتماً ارتش را انتخاب می‌کنند نه داعش را. برای این که ارتش سوریه به هر حال یک قواعد و چارچوب و نظاماتی از گذشته دارد، ولی داعش به هیچ اصلی معتقد نیست. بنابراین من معتقدم در این اصل نباید تردید کنیم که در اولین قدم ما باید داعش و سایر تروریست‌ها را از سوریه بیرون برانیمو بعد برویم سراغ اقدامات بعدی.

گزارشگر:

توجه کنیم به چیزی که بسیار نگران کننده است برای مردم ایالات متحده امریکا و آن این است که در حالی شما یک توافق تاریخی را با ایالات متحده امریکا و بقیه دنیا امضا کردید که چند امریکایی را آنجا در زندان نگه داشته‌اید. یکی از آنها همکار ماست آقای جیسون رضاییان. آیا شما احساس می‌کنید که رسیدگی قانونی به این پرونده‌ها حداقل بتواند با عدالت لازم و سرعت بیشتری انجام شود؟ به خصوص در رابطه با جیسون رضاییان احساس می‌کنید که چنین امکانی وجود دارد یا خیر؟

فکر می‌کنم یک سؤال مربوطتری در اینجا وجود دارد. شما سؤال کردید که ما با امریکایی‌ها در زمینه مسائل هسته‌ای به

توافقاتی رسیدیم و زندانی‌های دوتابعیتی در ایران وجود دارند. زندانی شدن آنها که ربطی به توافق هسته‌ای نداشته و اتهاماتشان چیز دیگری است.

ولی من از این طرف سؤال می‌کنم عده‌ای از ایرانی‌ها در امریکا زندانی هستند که دقیقاً در رابطه با مسایل هسته‌ای در زندان هستند؛ یعنی به خاطر تحریمی که بوده و امروز در این توافق با قطعنامه ۲۲۳۱ این تحریم برداشته شده و وقتی این تحریم برداشته می‌شود، ماندن آنها در زندان چه معنایی دارد؟ یعنی بعد از این توافق اولین سؤال این است که ایرانی‌هایی که به خاطر دور زدن تحریم در زندان به سر می‌برند، برای چه در زندان هستند؟ بلافاصله باید آنها آزاد شوند و اگر امریکایی‌ها در این زمینه اقدام درست خودشان را انجام دهند و آنها را آزاد کنند حتماً فضایی باز می‌شود که ما هم از همه توانمان برای کمک به زندانی‌ها در ایران استفاده کنیم که آنها هم زودتر آزاد شوند.

گزارشگر:

یعنی اگر یک طرف زندانی‌ها را رها کند آن طرف هم همین کار را خواهد کرد؟ هیچ راه دیگری نمی‌بینید که مثلاً حداقل یک روزنامه‌نگار را زودتر از اقدام طرف مقابل آزاد کنید؟

رئیس جمهور:

نظر شخصی خودم این است که به هر زندانی‌ای که امکانش باشد کمک کنیم تا آنچه از دیدگاه قانونی باید نسبت به او انجام گیرد، تسریع و زودتر تمام شود یا بخشی از زندانش مورد عفو قرار گیرد. من که شخصاً بسیار خوشحالم نه نسبت به یک روزنامه‌نگار بلکه نسبت به دیگران هم اقدامی شود که اینها زودتر آزاد شوند. در واقع هر کسی که ضرورت ندارد که در زندان بماند، چرا در زندان بماند؟ ما باید بتوانیم از شیوه‌های جایگزین استفاده کنیم، در دنیای امروز خیلی شیوه‌های جایگزین به جای زندان وجود دارد، با ابزار الکترونیکی که در اختیار همه هست می‌توان کنترل کرد. بنابراین اصل این که ما تسهیلات را در اختیار زندانیان بگذاریم و تلاش کنیم برای آزادی زودتر آنها، این یک حرف درستی است، هم دولت من هم خود من دنبال این کار هستیم. اما اگر در عین حال امریکایی‌ها نسبت به زندانی‌های ما اقدامات درستی انجام دهند در فضای ایران بسیار مؤثر خواهد بود.

گزارشگر:

برای این که فرمایشاتتان را درست متوجه بشوم؛ آیا اکنون درباره همین مطلب دقیقی که به آن اشاره کردید پیگیری می‌کنید؟

رئیس جمهور:

راجع به مسایل کنسولی هم گاهی بحث بوده، بله. اگر امروز هم باشد من تعجب نمی‌کنم چون قبلاً در این زمینه‌ها بحث‌هایی مطرح بوده است.

گزارشگر:

این اولین دفعه‌ای است که پس از امضای توافق برجام به ایالات متحده آمده اید. آیا رهبر معظم ایران پشتیبان و مدافع این توافق هسته‌ای هستند؟

رئیس جمهور:

از اول که ایشان پشتیبانی می‌کردند و در بیانات رسمی فرمودند که من با اصل توافق موافق هستم و ادامه پیدا کند. ایشان نکاتی را اعلام کردند به‌عنوان خط قرمزهایی که باید مذاکره‌کننده‌ها مراعات کنند. آن خطوط قرمز هم مورد مراعات مذاکره‌کننده‌ها همیشه بوده و بنابراین دلیلی ندارد که ایشان مخالفتی با توافق هسته‌ای داشته باشند.

گزارشگر:

ایشان به طور دقیق نفرمودند. گفته‌اند که پشتیبان شما و تیم مذاکره‌هستند، پارلمان چگونه؟ پارلمان گفته موافق است و مشکلی ندارند؟ همان‌طور که می‌دانید کنگره ایالات متحده نتوانست جلوی این توافق را بگیرد. مجلس ایران چگونه؟

رئیس جمهور:

مجلس ایران همان‌طور که می‌دانید کمیسیون ویژه‌ای را در این زمینه انتخاب کرده و چند هفته است که مشغول بررسی هستند و آن مقداری که قبلاً من خبر داشتم جزو برنامه‌های پارلمان بود و بنا بود امروز که روز یکشنبه است گزارش این کمیسیون در مجلس مطرح شود و اگر آن گزارش در کمیسیون مطرح شود، معمولاً مجلس دو کار می‌تواند انجام دهد. یکی این که آن را تبدیل کند به یک بیانیه و منتشر کند و یکی این که تبدیل کند به یک طرح که عده‌ای از نمایندگان امضا کنند و در جلسه‌ای مطرح شود و راجع به مواد آن، بحث و بررسی صورت گیرد و تصویب شود. هر کدام از آنها که باشد احتمال زیاد می‌دهم که این موضوع در هفته جاری در مجلس تمام شود.

گزارشگر:

شما حتماً در ایران کمپین انتخاباتی جمهوری خواهان و تعدادی از گفتگوها و مناظره‌ها بین آنها را مشاهده می‌کردید که

تعداد زیادی از کاندیداها می‌گفتند اگر رئیس جمهور شوند این توافق را پاره می‌کنند. آنها می‌گفتند که چگونه می‌توانید اینقدر ساده فکر کنید که ایران به تعهدش عمل خواهد کرد و بازرسی خودش باشد؟ عکس‌العمل شما درباره عدم اعتماد جدی و عمیقی که اینجا وجود دارد چگونه است؛ به خصوص که تعداد زیادی شک دارند که ایران بر سر تعهداتش بماند؟

رئیس جمهور:

چند مسئله است که باید اینها را مورد توجه قرار دهیم. اولاً آنچه در ایالات متحده آمریکا گفتگو می‌شد گاهی وقت‌ها که من قسمت‌های را که مستقیم پخش می‌شد می‌دیدم، بسیار خنده‌آور بود و مسایل عجیب و غریبی را مطرح می‌کردند. هر کس با ایران آشنا باشد می‌فهمد که حرف‌های اینها با واقعیت ایران چقدر زیاد فاصله دارد. برخی از آنها حتی اسم تهران و ایران را هم اشتباه می‌کردند و بعضی حتی نمی‌دانستند ایران کجاست و صحبت‌هایی که می‌کردند با واقعیت خیلی فاصله داشت. خود مردم ایران به صورت جوک به آن نگاه می‌کردند و می‌خندیدند.

نکته دوم این که داستان برجام و توافق هسته‌ای در آمریکا به یک مسئله حزبی تبدیل شد و این از نقطه ضعف‌های سیاست خارجی آمریکا بود. این گونه مسایل که مسایل ملی است نباید مسئله حزبی شود و یک حزب بگوید من خیلی موافقم یا حزبی بگوید من خیلی مخالفم. در نهایت

[۲] [توسط دموکرات‌ها انجام گرفت یعنی باز هم شکل ظاهری آن یک شکل حزبی بود نه یک نظر ملی. این هم بحث دیگری بود که ما در آمریکا مشاهده می‌کردیم.

مسئله بعد این که طبیعی است که در آمریکا عده‌ای مخالف یا موافق باشند، اما مسئله برجام مسئله ایران و آمریکا نیست، مسئله برجامیک مسئله بین‌المللی است. مسئله‌ای است که ایران با شش کشور دنیا صحبت کرده نه فقط با آمریکا و در نهایت برجام در شورای امنیت سازمان ملل تصویب شده، یعنی در قطعنامه ۲۲۳۱ مورد تأیید قرار گرفته است.

بنابراین مخالفت با برجام مخالفت با آقای اوباما یا حزب دموکرات یا توافق ایران و آمریکا نیست. مخالفت آن‌ها، مخالفت با یک نهاد بین‌المللی است، یعنی آنها داشتند با سازمان ملل و شورای امنیت مخالفت می‌کردند. در آمریکا قبلاً کمتر مشاهده می‌شد کنگره یا سنا با سازمان ملل روبه‌رو شود و با آنها بجنگد و حرف‌هایی بزند که غیرقابل قبول است. مگر می‌شود کشوری تعهدی را قبول کند و دولت بعد آن، تعهد را پاره کند؟ این کار، کار صدام است. صدام خودش تعهدی را با ایران امضا کرد، بعداً آن را پاره کرد. بعد هم ناچار شد که قبول کند و بگوید اشتباه کردم. مگر چنین چیزی امکان‌پذیر است؟

هر دولتی در هر کشوری که می‌آید، باید متعهد باشد به تعهد دولت قبلی، والا اعتماد به آن کشور از بین می‌رود، و هیچ‌کس در دنیا به آن اعتماد نمی‌کند. من فکر می‌کنم اینها بیشتر شعار است.

گزارشگر:

در رابطه با جزئیاتی که نگران کننده است؛ از جمله نگرانی مردم اینجا از پایگاه‌های نظامی که بازرسان بین‌المللی اجازه بازرسی آنجا را ندارند. جناب آقای رئیس جمهوری درباره این نگرانی چه توضیحی دارید؟

رئیس جمهور:

چرا نگران باشند؟ اگر این توافق اجرایی و عملیاتی شد معنی‌اش این است که ما پروتکل الحاقی را پذیرفته ایم و پروتکل الحاقی مقررات خاص خودش را دارد. امروز در دنیا ۱۲۰ کشور پروتکل الحاقی را اجرا می‌کنند و ایران کشور ۱۲۱ خواهد بود. هر چیزی که در کشورهای دیگر اجرا می‌شود در ایران هم اجرا خواهد شد. تفاوتی بین ما با آن ۱۲۰ کشور نخواهد بود.

گزارشگر:

آقای رئیس جمهور آیا می‌دانید از زمانی که این توافق امضا شد شعارها علیه شیطان بزرگ در ایران هنوز شنیده شده و شما هم تندروهای خودتان را دارید که نمی‌خواهند این توافق را ببینند. شما صحبت کردید از تندروهای آمریکایی، اما در ایران هم وجود دارند و هنوز آمریکا را به عنوان شیطان بزرگ خطاب می‌کنند. روزی را می‌بینید که ایالات متحده شیطان بزرگ نباشد. آیا وقتش رسیده که این شعار را بازنشسته کنیم؟

رئیس جمهور:

این کلمه شیطان بزرگ برای حالا نیست. این داستان مربوط به سال ۱۹۸۰ می‌شود، یعنی آن زمان که امام (ره) این مسئله را مطرح کرد. زمانی که آمریکایی‌ها ایران را به دخالت نظامی و حضور نظامی و اشغال نظامی تهدید کردند. امام (ره) آن زمان این نکته را مطرح کرد و این حرف‌ها همیشه در طول این ۳۷ سال بوده و چیز جدیدی در ایران نیست. ایرانیان به طور طبیعی از سیاست‌های ایالات متحده آمریکا در گذشته از زمان دولت مصدق تا کنون ناراحت هستند، به خاطر مداخلات آمریکا، به خاطر حمایت‌های آمریکا از برخی از کشورهای اشغالگر، به خاطر دخالت نظامی، حمایتی که از صدام در جنگ کرد و دلایل مختلف. در جنگ بین ایران و عراق، آمریکایی‌ها از عراق و صدام حمایت کردند. مردم از همه اینها ناراحت و عصبانی هستند و طبیعی است که شعارهایی هم علیه آمریکا داشته باشند.

گزارشگر:

درست است، تاریخش را می‌دانم. ولی مردم ایران خواستار روابط بهتری هستند، حتی قبل از این توافق هسته‌ای.

آیا احتمال می‌دهید که رابطه بهتری با ایالات متحده شروع شود که فراتر از توافق هسته‌ای باشد؟

رئیس جمهور:

مردم ایران خواستار این هستند که تنش بین ایران و امریکا کم شود. من قبل از اینکه انتخاب شوم، جزو شعارهای انتخاباتی‌ام این بود که می‌خواهم با دنیا می‌خواهم تعامل سازنده داشته باشم و می‌خواهم با کشورهای که تنش و حتی تخاصم داریم، این تنش یا تخاصم کم شود و ما بتوانیم به روابط طبیعی و نرمال نزدیک‌تر شویم. من این نظر را دارم، الان هم می‌گویم. به نظر من هم در این دو سال ایران و امریکا نزدیک‌تر شدند. به هر حال دو سال پیش تصور نمی‌شد که دو وزیر ایران و امریکا ساعت‌ها بنشینند با هم حرف بزنند و مذاکره کنند و به توافق برسند.

گزارشگر:

پس آیا رئیس جمهور ایران و رئیس جمهور ایالات متحده ممکن است که در سازمان ملل دست بدهند با هم و سلامی بکنند و دقایقی با هم صحبت کنند، به‌ویژه اینکه هدف اولی را به دست آوردید و پشت سر گذاشتید؟

رئیس جمهور:

من فکر می‌کنم شبیه این سوال را پارسال مطرح کردید. پاسخ من این بود که من در ذهنم خیلی این حرکات سمبلیک مطرح نیست که به هم برسیم و دست دهیم یا نرسیم یا به هم سلام کنیم یا به هم نامه بنویسیم. البته گاهی ایشان و گاهی من نامه می‌نویسیم. مهم این است که بین ایران و امریکا فاصله خیلی زیادی وجود دارد و مسایل بسیاری در طول ۳۷ سال گذشته بوده که باید جبران شود. مهم این است که بتوانیم طراحی کنیم چگونه این مسایل را حل و فصل کنیم؟ چگونه رضایت مردم خودمان را جلب کنیم و چگونه بتوانیم مردم دو کشور نزدیک‌تر بشوند؟ بحث این نیست که گذشته فراموش شود، بحث این است که چگونه جبران شود و چگونه به آینده نگاه کنیم؟ من معتقدم مردم ایران بیشتر می‌خواهند به آینده نگاه کنند تا در گذشته بمانند و این بسیار مهم است. اگر همین حالت در امریکا هم باشد و مردم امریکا هم همین را بخواهند، خواست ملی، حکومت‌ها را وادار می‌کند به اینکه راه جدیدی را پیدا و انتخاب کنند.

گزارشگر:

تعداد زیادی از ایرانیان در فاجعه چند روز پیش در زیارت حج در عربستان سعودی کشته شدند و شما فوق‌العاده خشمگین بودید، چرا این عکس‌العمل شما بود؟ چرا دولت عربستان سعودی را مسئول می‌شناسید؟

رئیس جمهور:

به هر حال، این همه حاجیانی که به عربستان سعودی می‌روند، دولت عربستان سعودی به عنوان میزبان مسئولیت‌هایی را به عهده دارد. مخصوصاً برای حج که روزهای مهمی است و برنامه‌های بسیار مهمی وجود دارد. امسال دو حادثه عجیب و غریب اتفاق افتاد. یک بار، یک جرثقیل در مسجدالحرام افتاد و عده‌ای کشته شدند و از جمله عده‌ای ایرانی. اخیراً هم در روز پنج‌شنبه در مراسم منا عده زیادی کشته و مصدوم شدند. من آمار دقیقش را ندارم. هنوز عربستان آمار دقیق را اعلام نکرده است. کشته و زخمی‌ها هزاران نفر هستند و در این میان صدها ایرانی کشته یا مصدوم شدند. تاکنون آنچه معلوم شده حدود ۱۵۰ نفر کشته از ایرانی‌هاست که این عدد ممکن است بالاتر برود، به‌خاطر اینکه ما عده‌ای مفقود داریم این کار به معنی بی‌برنامگی و بی‌کفایتی دولت عربستان است.

دولت عربستان علی‌الظاهر همه ذهن، فکر و برنامه‌اش را مشغول کشتار مردم یمکرده و ظاهراً وقت ندارد راجع به مردم خودش یا میهمان‌های خانه خدا فکر و برنامه‌ریزی کند. این جای بسیار بسیار تأسف است و عربستان باید در برابر این بی‌برنامگی، بی‌انضباطی و عدم کارایی دولتش که منجر به کشته شدن تعداد زیادی از حاجیان کشورهای مختلف شده، پاسخگو باشد. البته ما از لحاظ سیاسی و حقوقی مسئله را دنبال خواهیم کرد.

گزارشگر:

یک جهان سپاس جناب رئیس جمهور. می‌دانم که وقت زیادی را از جناب‌عالی گرفتیم.

رئیس جمهور:

خیلی متشکرم.

[۲]. اطاله بررسی؛ یک روند پارلمانی که یک یا چند عضو رأی‌گیری را به تعویق می‌اندازند.